

Examination of the factors which prevent to participate the recreative activities: Example of girls high school

Rekreatif etkinliklere katılımı engelleyen faktörlerin incelenmesi: Kız lisesi örneği

Meliha Uzun¹
Osman İmamoğlu²
Faruk Yamaner³
Gamze Deryahanoğlu⁴
Gül Yamaner⁵

Abstract

In this study, it was aimed to investigate the factors that prevent girls high school participation in recreational activities. The investigation includes 376 students who are in 9., 10., and 11. grades who study in Samsun Fatma Çavuş Vocational and Technical High School. As a data collection tool 'personal information form' and 'Leisure Constraints Questionnaire-18'. It is used descriptive scanning model in this study. For the relation of statistical analysis, versatile variance analysis; for detecting the difference test of LSD and test of χ^2 was used. The data obtained from the scale in the research were analyzed by means of SPSS 21.0 statistical software program. In both age groups and grade levels a remarkable difference was monitored in total points (EG: 2,9- GL: 3,43) and subscale of individual psychology (EG: 4,65- GL: 4,17) and establishing (EG: 3,77- GL: 7,35). However, there is no significant difference when examined according to participation in open space activities ($p>0.05$).

As a result, the participation to recreative activities of high school students is affected by

Özet

Bu çalışmada, kız lisesi öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımını engelleyen faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Samsun Fatma Çavuş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde 2014-2015 öğretim yılında 9. 10. ve 11. Sınıf öğrencilerinden toplam 376 kişiyi kapsamaktadır. Veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve "Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18" kullanılmıştır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. İstatistik analizinde çok yönlü varyans analizi, farklılığın tespiti için LSD testi ve ilişki için χ^2 testi yapılmıştır. Araştırmada ölçekten elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Hem yaş gruplarına hem de sınıf düzeyine göre ölçek toplam puanında (YG: 2,9- SD: 3,43) ve bireysel psikoloji (YG: 4,65- SD: 4,17) ve tesis (YG: 3,77- SD: 7,35) alt boyutlarında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Fakat açık alan etkinliklerine katılma durumlarına göre incelendiğinde ise anlamlı farklılık görülmemektedir ($p>0.05$). Sonuç olarak, lise öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımı yaş grubu ve sınıf düzeyine göre değişik faktörlerden

¹ Ph.D., Student, Hitit University, Institute of Social Sciences, Physical Education and Sport Sciences Department, melihauzun16@gmail.com

²Ph.D., Ondokuz Mayıs University, Yaşar Doğu Faculty of Sport Sciences, Faculty, Sport Manager, osmani55@omu.edu.tr

³ Ph.D., Hitit University, Physical Education and Sport Sciences School, Coaching Education, yamanerf@hotmail.com

⁴ Ph. D., Student, Hitit University, Institute of Social Sciences, Physical Education and Sport Sciences Department, gamze_dryhngl@hotmail.com

⁵ Ph.D., Student, Hitit University, Institute of Social Sciences, Physical Education and Sport Sciences Department, gulyagar@hitit.edu.tr

varied factors in accordance with their age and grade level. The majority of the students sometimes have great difficulty in their leisure time activities. Elimination of these barriers/difficulties will be useful.

etkilenebilmektedir. Boş zamanı değerlendirmede katılımcıların büyük çoğunluğunun bazen güçlük çektiği görülmektedir. Bu güçlüklerin/engellerin ortadan kaldırılması faydalı olacaktır.

Keywords: Recreation; Sport; Student; Girl; Constraint.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon; Spor; Öğrenci; Kız; Engel.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Giriş

Rekreasyon, insanların boş zamanlarında meşgul olmak için seçtikleri aktiviteler olarak tanımlanır ve fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal bileşenleri içeren çok yönlü bir kavram olarak ifade edilebilir (Broadhurst, 2001). Parr ve Lashua (2004) ise boş zaman kelimesini değişik fikirleri, düşünceleri ve kavramları çağrıştırdığını belirtir. Kelimenin normatif anlamlarına geleneksel olarak bakıldığında ise insanın özgür olduğu zaman olarak ifade edildiğini belirtmiştir. Rekreasyon, kişinin bireysel ya da grup olarak, özgür zamanında bazı fiziki, toplumsal ve duygusal davranışları kazanmak için gönüllü katıldığı herhangi bir etkinlik olarak gelişen deneyimlerdir. Bu kavram, bireyde doyuma ve iyi olmaya yönelik gelişen bir duygudur. Üstünlük, güçlülük, canlılık, kabul görme, başarı, kişisel değer ve zevk almadan oluşan bu duygu, olumlu öz imajı güçlendirir (Kılbaş, 2010).

İnsanların temel ve çağdaş bir ihtiyaçları olarak nitelendirilirken, insanın boş zamanı için değerli olan faaliyetleri, eğitimleri, imkanları ve danışmanlık hizmetlerinin tamamını kapsamaktadır (Yamaner, 2001). Rekreasyonun fiziksel, zihinsel-ruhsal, bilişsel ve sosyal kazanımları olan etkinlikler olduğu birçok araştırmayla kanıtlanmıştır. Genel olarak rekreasyonun yararları değerlendirildiğinde sağlıklı ve sorunlu bireyler ve toplumlar için birçok olumsuzluktan koruduğu söylenebilir. Bireyi zararlı alışkanlıklardan daha iyi korunmada ve oluştuktan sonraki aşamada sorunun giderilmesinde çift yönlü olarak kullanılabilirdiği görülmektedir (Arslan, 2013).

Rekreasyon etkinlikleri okul yaşamının bir parçasıdır. Bugün zamanın büyük çoğunluğunu sınıflarda, laboratuvarlarda ya da çalışma masalarında geçiren her öğrencinin rekreatif etkinliklere katılım ihtiyacı vardır (Zorba ve ark., 2006). Okul bir toplumda eğitimin pazarlandığı ve eğitim hizmetinin üretildiği yerdir. Eğitim sürecinden geçmemiş bir kimsenin kendi kendini hiçbir alanda tüm olarak yetiştirme imkanı bulunmadığı ve eğitim imkanı kısıtlı toplumların kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınmaların tam olarak sağlanamayacağı düşünülürse, okulun önemli bir sorumluluk ve değer taşıdığı rahatlıkla görülebilir (Ekici ve ark., 2009). Boş zamanlarda gerçekleştirilen faaliyetlerin toplumlar açısından faydalı hale gelebilmesi için eğitim önem arz etmektedir (Gül ve ark., 2014).

Rekreasyon eğitiminin, her yaşta insanın yaşam kalitesini arttırmak, daha yaratıcı, mutlu ve sağlıklı birey ve toplum haline gelmek, çocukluk çağından itibaren kazanılan alışkanlıklar ile vücudunu doğru kullanması, toplumsal değerlerin yaşam felsefesi olarak benimsenmesi gibi amaçları bulunmaktadır (Zorba, 2007). Rekreasyonel etkinliklere katılım bireye o etkinlik türü için beceri ve yeteneğinin düzeyini anlaması konusunda yardımcı olur. Çocukluk dönemindeki bireyleri düşündüğümüzde hem ailesi hem de öğretmenleri için bireyin ilgi ve yeteneğinin erken dönemlerde belirlenmesi ve eğitimine yön verilmesinin önemli yollarından birisi de rekreatif etkinliklere katılımdan geçer (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Ayrıca rekreasyon eğitimi ile sigara alkol gibi zararlı alışkanlıklardan uzak durma, aktif yaşam tarzını benimseme, aile ve toplum ile uyum içinde olma gibi değerler de kazandırılmaktadır. Ailede başlayan bu alışkanlıklar, okul çağında gelişir. Bu nedenle boş zamanın doğru kullanılması konusunda; kişilerin, ailelerin, eğitimcilerin ve yöneticilerin bilinçli olması çok önemlidir (Zorba, 2007).

İnsanların boş zamanlarında katıldıkları rekreasyonel etkinliklerin ruhsal ve fiziksel sağlıkları için çok faydası olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalar insanların değişik sebepler nedeniyle kendileri için bu kadar önemli olan bu tür etkinliklere katılmadıklarını ya da farklı nedenlerden dolayı engellendiklerini de ortaya koymaktadır (Çoruh, 2013). Bireylerin serbest zamanlarını değerlendirme davranışları, yaşadığı toplumun geleneklerinden kendi gereksinimlerine kadar pek çok değişkenden etkilenebilir. Serbest zaman etkinliklerine katılım, kişilerin yaşam biçimlerine, özelliklerine ve zaman kullanımlarına göre değişiklik gösterirken, etkinliklerin türü, katılma biçimleri ve bireylerin bu etkinliklere ayırdıkları süre; ırk, toplumsal ve kişisel özellikler, yaş, cinsiyet gibi pek çok faktörden etkilenmektedir (Tolukan, 2010). Söz konusu unsurlar içerisinde cinsiyet faktörü serbest zaman ve spor etkinliklerine yönelmede önemli bir belirleyicidir. Özellikle erkek egemenliğinin ön planda olduğu toplumlarda kadınların spor etkinliklerine ve istedikleri serbest aktivitelerine katılım konusunda ciddi sorunlar yaşadıkları bilinmektedir. Geleneksel toplum yapısı içerisinde annelik görevi kadınların sahip oldukları en önemli görevlerden birisi olarak kabul edilmektedir. Anne olmuş bir kadının artan sorumluluklarına paralel olarak kendine vakit ayırması ve serbest zaman etkinliklerine katılması da kısıtlanmaktadır (Güner, 2015).

Serbest zamanlar; spor yapmak, sağlıklı olmak ve kültürel etkinliklere katılmak gibi “pozitif” ya da çeşitli suçlar, uyuşturucu bağımlılığı ve şiddet gibi “negatif” olarak değerlendirilebilir. Rekreasyonun öğretilebilir olması ve şiddetin engellenmesindeki rolü gençlerin gelecekteki alışkanlıklarının yönlendirilmesi açısından önem taşımaktadır (Burkeen ve Alston, 2001; Akt: Mansuroğlu, 2002). Bu bakımdan sporun ve rekreasyonel etkinliklerin bütünleştirici ve sosyalleştirici özelliği kullanılarak bireylerin birbiri ile olan ilişkilerinin artması, kişilik yapısının oturmaya başladığı ergenlik sürecinin fiziksel ve sosyal olarak sağlıklı bir şekilde tamamlanması, bireyin sportif ve rekreatif etkinliklere katılımının sosyal toplumun bir gerekliliği olduğunu göz önüne sermektedir (Ekinci ve ark., 2015). Serbest zamanın verimli bir şekilde kullanımının artmasının kendini gerçekleştiren ve ruhen sağlıklı gençlerin gelişmesine katkıda bulunduğu yaygın olarak belirtilmektedir (Balcı ve ark., 2002). Sosyal, kültürel, fiziksel, sanatsal ve oyun gibi çeşitli aktivitelere katılan öğrencilerin yaşamının her alanında daha başarılı olduğu söylenebilir. Bu tür etkinliklere katılan bireylerin okuldaki başarısına ilaveten aynı zamanda kişilik gelişimlerinin de daha iyi düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Fakat bazı nedenler bireylerin etkinliklere katılmasına engel olmaktadır.

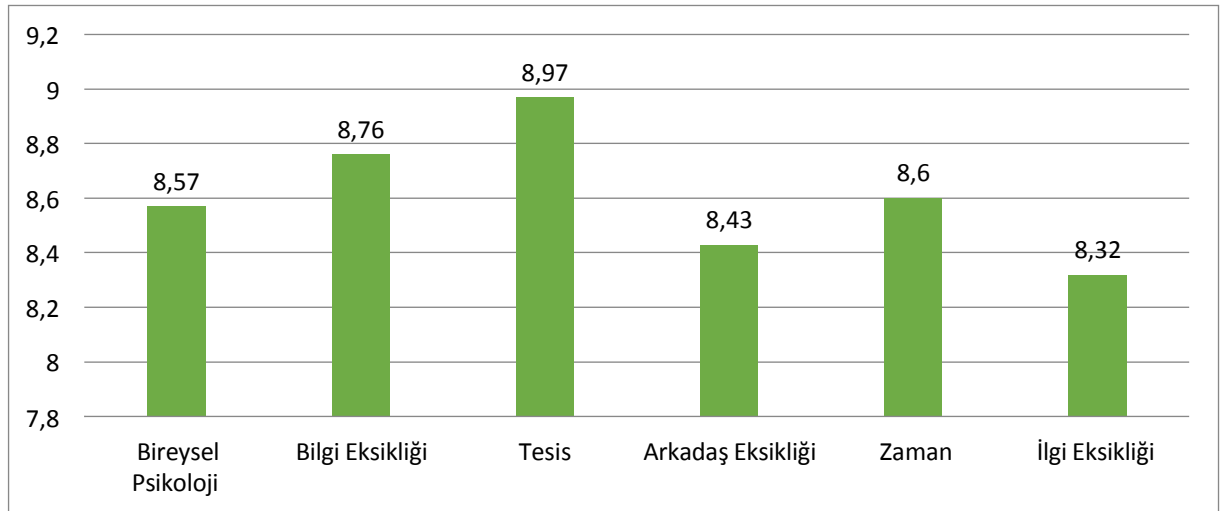
Engeller insanların fazla enerjilerini kullanıp boşalamamalarına ve çeşitli yeteneklerini ortaya koyamamalarına sebep olmaktadır. Bu ortamda, insan kendisini sürekli bir baskı ve stres altında hissetmekte, özellikle gençlerin daha fazla aktif olma, yenilik ve değişim ihtiyacı, çeşitli sıkıntı ve sorunlara neden olmaktadır (Karaküçük, 2005). Çalışmamız ile kız lisesinde okuyan öğrencilerin rekreatif etkinliklere katılımını engelleyen faktörlerin sebeplerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Materyal ve Yöntem

Araştırmanın evrenini, Samsun Fatma Çavuş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde 2014-2015 öğretim yılında öğrenim gören öğrenciler, örneklem grubunu ise 9, 10 ve 11. sınıflar içerisinde seçilen ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 376 kişi oluşturmuştur. Çalışmada kullanılan veri toplama aracı ‘Kişisel Bilgi Formu’ ve ‘Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18’den oluşmaktadır. Öğrencilerin, rekreasyonel etkinliklere katılımının önündeki engelleri öğrenci algısına göre belirlemede Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen, Karaküçük ve Gürbüz (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan, Gürbüz, Öncü ve Emir (2012) tarafından doğrulayıcı faktör analizi ile faktör yapısı yeniden test edilen “Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bu araştırmada kullanılan ölçek formu 18 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; (a) Birey Psikolojisi (3 madde), (b) Bilgi Eksikliği (3 madde), (c) Tesis (3 madde), (d) Arkadaş Eksikliği (3 madde), (e) Zaman (3 madde) ve (f) İlgi Eksikliği (3 madde) biçimindedir. Ölçek maddeleri (1) “Kesinlikle Önemsiz” ve (4) “Kesinlikle Önemli” biçiminde

sıralanmakta ve puanlanmaktadır. Ölçek alt faktörleri için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları 0.65 ile 0.86 arasında değişirken ölçeğin tümü için 0.85 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada toplanan veriler üzerinde hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları ise ölçek alt faktörleri için 0.60 ile 0.85 arasında değişirken ölçeğin tümü için 0.82'dir. Çalışmamızda iç tutarlık kat sayısı, 821 olarak hesaplanmıştır. Kaydedilen verilerin analizinde SPSS 21.0 programından faydalanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, çok yönlü varyans analizi, farklılığın tespiti için LSD ve ilişki için Ki-Kare (Chi-Square) testleri uygulanmıştır.

Bulgular

Grafik 1: Boş zaman engelleri ölçeği alt faktörlere göre puan dağılımı

Grafik 1'e göre; ölçeğin tamamından alınan puanların aritmetik ortalaması ve standart sapması $51,66 \pm 7,46$ 'dır. Öğrencilerin, Tesis ($\bar{X}= 8,97$) ve Bilgi Eksikliği ($\bar{X}= 8,76$) alt boyutunda ortalama puanlarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. En düşük ortalama puana ise İlgi Eksikliği ($\bar{X}=8,32$) alt boyutunun sahip olduğu gözlenmiştir.

Tablo 1: Yaş grubuna ve sınıf düzeyine göre ölçek ve alt boyut puanları Anova- LSD testi sonuçları

Faktör	Yaş grubuna göre				Sınıf düzeyine göre			
	Yaş	N	Ortalama	F/LSD	Sınıf	N	Ortalama	F/LSD
1. Bireysel psikoloji	15	103	8,22	4,65*	9. Sınıf	127	8,21	4,17*
	16	116	8,47	15<17	10. Sınıf	99	8,71	9<10,11
	17	157	8,88		11. Sınıf	150	8,79	
2. Bilgi eksikliği	15	103	8,59	1,56	9. Sınıf	127	8,48	2,75
	16	116	8,61		10. Sınıf	99	9,10	
	17	157	8,97		11. Sınıf	150	8,76	
3. Tesis	15	103	8,64	3,77*	9. Sınıf	127	8,48	7,35**
	16	116	8,85	15<17	10. Sınıf	99	9,03	9<10,11
	17	157	9,27		11. Sınıf	150	9,35	
4. Arkadaş eksikliği	15	103	8,43	0,49	9. Sınıf	127	8,32	0,29
	16	116	8,29		10. Sınıf	99	8,46	
	17	157	8,54		11. Sınıf	150	8,51	
5. Zaman	15	103	8,59	0,004	9. Sınıf	127	8,46	0,96
	16	116	8,61		10. Sınıf	99	8,77	
	17	157	8,60		11. Sınıf	150	8,61	
6. İlgi Eksikliği	15	103	8,33	0,67	9. Sınıf	127	8,31	0,24
	16	116	8,16		10. Sınıf	99	8,22	

Uzun, M., İmamoğlu, O., Yamaner, F., Deryahanoğlu, G., & Yamaner, G. (2017). Rekreatif etkinliklere katılımı engelleyen faktörlerin incelenmesi: Kız lisesi örneği. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 950-962. doi:10.14687/jhs.v14i1.4174

	17	157	8,45		11.Sınıf	150	8,41	
Toplam puan	15	103	50,81	2,9*	9. Sınıf	127	50,26	3,43*
	16	116	51,00	15<17	10.Sınıf	99	52,29	9<10,11
	17	157	52,71		11.Sınıf	150	52,43	

***p<0.05 ** p<0.001**

Tablo 1'e göre; öğrencilerin Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18'den aldıkları puanlar yaş grubuna göre incelendiğinde; Bireysel Psikoloji (F: 4.65, p<0.05) ve Tesis (F: 3.77, p<0.05) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmektedir. LSD testi sonuçlarına göre; Bireysel Psikoloji, Tesis ve toplam puanda, 15 yaşın ortalaması 17 yaşın ortalamalarından anlamlı şekilde düşük bulunmuştur. Öğrencilerin Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18'den aldıkları puanlar sınıf düzeyine göre incelendiğinde ise; Bireysel Psikoloji (F: 4.17, p<0.05) ve Tesis (F: 7.35, p<0,001) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermektedir. LSD testi sonuçlarına göre; bireysel psikoloji, tesis ve toplam puanda, 10 ve 11. sınıfların puan ortalamaları 9. sınıfların puan ortalaması anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

Tablo 2: Ankete katılanların ev içi etkinliklere, fiziksel aktivitelere ve sosyal etkinliklere cevap verip vermeme durumuna göre t testi sonuçları

Ev içi aktivite		Fiziksel			Sosyal etkinlik					
Faktör		N	Ort.	t	N	Ort.	t	N	Ort.	t
1.Bireysel psikoloji	Evet	275	8,80	4,10**	87	8,11	-2,79*	124	8,49	-,63
	Hayır	101	7,97		289	8,71		252	8,62	
2.Bilgi eksikliği	Evet	275	8,85	1,60	87	8,62	-,79	124	9,05	2,02*
	Hayır	101	8,49		289	8,80		252	8,61	
3. Tesis	Evet	275	9,04	1,10	87	8,86	-,60	124	9,12	1,06
	Hayır	101	8,79		289	9,00		252	8,90	
4.Arkadaş eksikliği	Evet	275	8,55	1,81	87	7,97	-2,44*	124	8,41	-,14
	Hayır	101	8,12		289	8,57		252	8,44	
5. Zaman	Evet	275	8,67	1,22	87	8,51	-,60	124	8,85	2,0*
	Hayır	101	8,43		289	8,63		252	8,48	
6.İlgi Eksikliği	Evet	275	8,44	1,81	87	8,17	-,79	124	8,37	0,30
	Hayır	101	8,01		289	8,37		252	8,30	
Toplam puan	Evet	275	52,34	2,96*	87	50,24	-2,03*	124	52,29	1,51
	Hayır	101	49,80		289	52,09		252	51,35	

***p<0.05 ** p<0.001**

Tablo 2'ye göre; öğrencilerin Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18'den aldıkları puanlar ev içi etkinliklere katılıp katılmama durumlarına göre incelendiğinde; Bireysel Psikoloji (t: 4.10, p<0.001), fiziksel etkinliklere katılıp katılmama durumlarına göre incelendiğinde; Bireysel Psikoloji (t: -2.79, p<0.05) ve Arkadaş Eksikliği (t: -2.44, p<0.05), sosyal etkinliklere katılıp katılmama durumlarına göre incelendiğinde ise; Bilgi Eksikliği (t: 2.02, p<0.05) ve Zaman (t: 2.0, p<0.05) alt boyutlarında anlamlı fark olduğu görülmektedir.

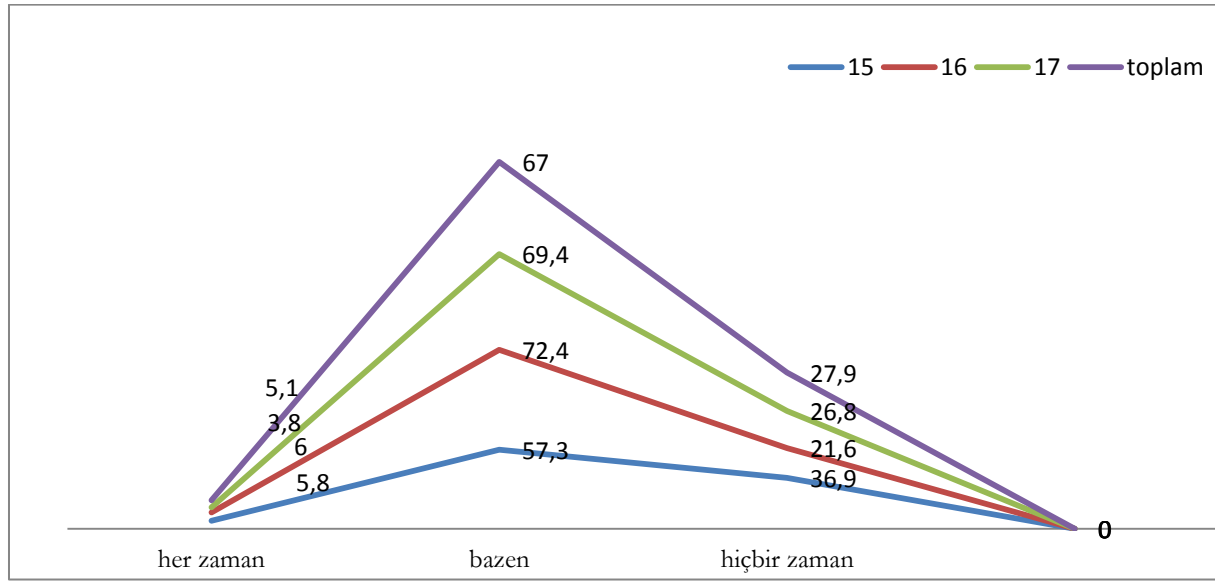
Tablo 3: Ankete katılanların kültürel-sanatsal, açık alan ve diğer etkinliklere cevap verip vermeme durumuna göre t testi sonuçları

Kültürel-Sanatsal etkinlikler				Açık alan			Diğer etkinlikler ¹			
Faktör		N	Ort.	t	N	Ort.	t	N	Ort.	t
1. Bireysel psikoloji	Evet	46	8,43	-0,57	92	8,83	1,58	61	8,33	-1,19
	Hayır	330	8,59							
2. Bilgi eksikliği	Evet	46	9,04	1,05	92	8,71	-0,27	61	8,46	-1,27
	Hayır	330	8,72							
3. Tesis	Evet	46	9,09	0,43	92	9,13	0,92	61	8,77	-0,89
	Hayır	330	8,95							
4. Arkadaş eksikliği	Evet	46	8,54	0,38	92	8,27	-0,87	61	8,54	0,44
	Hayır	330	8,42							
5. Zaman	Evet	46	8,35	-1,09	92	8,63	0,19	61	8,16	-2,23*
	Hayır	330	8,64							
6. İlgi Eksikliği	Evet	46	7,76	-2,0*	92	8,07	-1,40	61	8,05	-1,14
	Hayır	330	8,40							
Toplam puan	Evet	46	51,22	-0,43	92	51,63	-0,04	61	50,31	-1,54
	Hayır	330	51,72							

*p<0.05

1-Diğer etkinlikler: Ders çalışarak, dinlenerek, televizyon seyrederek, gezerek, resim yaparak, müzik dinleyerek, kitap okuyarak, bilgisayarda vakit geçirerek, şiir yazarak.

Tablo 3'e göre; öğrencilerin Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18'den aldıkları puanlar kültürel- sanatsal etkinliklere katılıp katılmama durumlarına göre incelendiğinde; İlgi Eksikliği (t: -2.0, p<0.05) ve diğer etkinliklere (Ders çalışarak, dinlenerek, televizyon seyrederek, gezerek, resim yaparak, müzik dinleyerek, kitap okuyarak, bilgisayarda vakit geçirerek, şiir yazarak) katılıp katılmama durumlarına göre incelendiğinde; Zaman (t:-2.23, p<0.05) alt boyutlarında anlamlı fark gözlenirken, açık alan etkinliklerine katılıp katılmama durumlarına göre incelendiğinde ise anlamlı farklılık görülmemektedir (p>0,05).

Grafik 2: Öğrencilerin yaş grubuna göre boş zamanlarını değerlendirmede güçlük çekme durumları χ^2 (Ki-kare) testi sonuçları

Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmede çektiği güçlük incelendiğinde; 15 yaş grubunun % 57.3'ü, 16 yaş grubunun % 72.4'ü, 17 yaş grubunun %69.4'ünün bazen güçlük çektikleri; 15 yaş grubunun % 36.9'u, 16 yaş grubunun % 21.6'sı, 17 yaş grubunun % 26.8'inin hiçbir zaman aktivitelere katılmada güçlük çekmedikleri; 15 yaş grubunun % 5.8'i, 16 yaş grubunun % 6'sı, 17 yaş grubunun % 3.8'inin ise her zaman güçlük çektikleri görülmektedir. Toplamda incelendiğinde; %67'sinin bazen güçlük çektikleri, %27.9'u ise hiçbir zaman aktivitelere katılmada güçlük çekmedikleri tespit edilmiştir (Grafik 2). Yaşlara göre güçlük çekme durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($\chi^2 = 7.64, p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Çalışmamızda ölçeğin tümünden alınan puanların aritmetik ortalaması ve standart sapması ($\bar{X}=1.66\pm 7.46$)'dır. Öğrencilerin, tesis ($\bar{X}=8.77$) ve bilgi eksikliği ($\bar{X}=8.76$) alt boyutunda ortalama puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. İlgi eksikliği alt boyutunda ($\bar{X}=8.32$) ise en düşük ortalama puana sahip oldukları görülmektedir (Grafik-1). Emir (2012) araştırmasında; ölçeğin tümünden alınan puanların aritmetik ortalamasını kadınlarda 46.03 olarak bulmuştur. Ölçeğin alt boyutlarında en yüksek puanı tesis ve zaman alt boyutunda, en düşük puanı ise "İlgi Eksikliğinde" tespit etmiştir (Emir, 2012). Ortalama toplam puanımız bu çalışmanın sonuçlarından yüksektir. Tolukan (2010) ise çalışmasında; ölçeğin alt boyutlarında en yüksek puanı bilgi eksikliğinde bulmuştur. Çalışmamızdaki bilgi eksikliği alt boyutu puanı, Tolukan'ın yapmış olduğu çalışmadaki bilgi eksikliği alt boyutu puanından yüksektir. Demirel ve Harmandar (2009) araştırmasında; "İlgi Eksikliği" faktörünün rekreasyonel etkinliklere katılımlarda engel olarak ilk sırada yer aldığını belirtmiştir. Çalışmamızdaki bu faktör Demirel ve Harmandar'ın çalışmasındaki sonuç ile farklılık göstermektedir.

Öğrencilerinin yaşları ile ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkiye göre; 17 yaş grubunun puan ortalamasının 15 yaş grubunun puan ortalamasından anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Buna göre; toplam puanda, Bireysel Psikoloji ($F=4.65, p<0.05$) ve Tesis ($F= 3.77, p<0.05$) alt boyutlarında yaş grubuna göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (Tablo 1). Bunun nedenleri arasında rekreatif etkinliklerin öneminin yaşı büyük olan grupta daha fazla kavranması olabilir. Tatar ve arkadaşları (2009) tarafında yapılan çalışmada, spor tesislerinin durumunun kadınların spor yapmalarında etkili olduğu belirlenmiştir. Ekinci ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan bir başka çalışmada ise, katılımcıların boş zaman engellerinin yaşlarına göre "zaman" alt

boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bizim bulgularımız ile İkinci ve arkadaşlarının elde ettiği sonuçlar farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin sınıf düzeyine bakıldığında; 9. sınıfların puan ortalamasının 10 ve 11. sınıfların puan ortalamalarından anlamlı şekilde düşük olduğu saptanmıştır. Buna göre, toplam puanda, bireysel psikoloji (F: 4.17, $p < 0.05$) ve tesis (F: 7.35, $p < 0.001$) alt boyutları için anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (Tablo- 1). Bu bulgu, kız lisesi öğrencilerinin etkinliklere katılımına engel olan bazı faktörlerin, sınıf düzeyinin artmasına paralel olarak etkilendiği şeklinde yorumlanabilir. Kiper (2009) tarafından yapılan bir araştırmada, katılımcılar tarafından etkinliklere katılmama nedeni olarak en fazla mevcut alanların yetersiz olması tercih edilmiştir.

Son olarak da lise öğrencilerinin serbest zamanlarında yaptığı aktiviteler olan; ev içi etkinlikler, fiziksel etkinlikler, sosyal etkinlikler, kültürel-sanatsal etkinlikler, açık alan etkinlikleri ve bunların dışında olan diğer (ders çalışarak, dinlenerek, televizyon seyrederek, gezerek, resim yaparak, müzik dinleyerek, kitap okuyarak, bilgisayarda vakit geçirerek, şiir yazarak) etkinliklere cevap verip vermeme durumuna göre olan ölçek puanları yer almıştır. Bu puan dağılımına göre:

“Ev içi etkinliklere” cevap verme durumunda; bireysel psikoloji alt boyutu (F: 4.10, $p < 0.001$) ve toplam puanda ($p < 0.05$) anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (Tablo-2).

“Fiziksel etkinliklere katılma durumuna göre”; bireysel psikoloji (F: -2.79, $p < 0.05$), arkadaş eksikliği (F: -2.44, $p < 0.05$) alt boyutlarında ve toplam puanda (F: -2.03, $p < 0.05$) anlamlı fark olduğu görülmektedir (Tablo-2). Sabancı (2016) tarafından akademisyenler üzerinde yapılan bir araştırmada, fiziksel aktivitelerle katılıp katılmama durumlarına göre “arkadaş eksikliği” alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonuç ile çalışmamızın sonuçları örtüşmektedir. Arkadaş eksikliği alt boyutunda anlamlı farklılık çıkma sebebinin bizi normal bir sonuca ulaştırdığı söylenebilir. Çünkü kız lisesindeki öğrencilerin yalnızca hem cinsleriyle vakit geçirmeleri ve karşı cins akranlarıyla etkinliklere katılmamalarının, sosyalleşmelerini engellediği düşünülebilir.

“Sosyal etkinliklere” katılma durumuna bakıldığında; bilgi eksikliği (F: 2.02, $p < 0.05$) ve zaman (F: 2.0, $p < 0.05$) alt boyutlarında anlamlı fark olduğu görülmektedir (Tablo-2). Alexandris ve Carrroll (1997) tarafından üniversite öğrencilerinin rekreasyonel sportif aktivitelerle katılım sıklıkları ve bu katılımı engelleyen etkenler üzerine yaptıkları araştırmada, bilgi eksikliği ve bireyin motive olma düzeyi ile engelleri algılama düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Elde edilen bu sonuç ulaşılan bulgular ile benzerlik göstermektedir. Afyon ve Karapınar’ın (2014) yapmış olduğu çalışmada, öğrenciler yeterince serbest zaman faaliyetlerine katıldıklarına inanmadıklarını ve bu durumun sebeplerinden birinin yeterli vakit bulamama olduğunu belirtmişlerdir. Bizim sonucumuz bu çalışmaya benzer çıkmıştır. Zaman faktörü öğrencilerin serbest zaman etkinliklerine katılımı açısından oldukça önemli yere sahiptir. Zaman alt boyutu hakkında; öğrencilerin derslerinin yoğunluğu, eğitim hayatına yoğunlaşmaları, boş zamanlarını ders çalışmaya ayırdıkları ve bu nedenle etkinliklere yeteri kadar vakit ayıramadıkları söylenebilir. Öğrencilerin serbest zaman aktivitelerine katılma bilincini arttırmak için ailelere ve öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Öğrencilerin ilgi, istek, yetenek ve becerileri doğrultusunda neye yatkın oldukları belirlenip o doğrultuda yönlendirme yapılması başarılı bireylerin topluma kazandırılmasına imkân sağlayacaktır.

“Kültürel-Sanatsal etkinliklere” cevap verip vermeme durumuna göre; ilgi eksikliği (F: -2.0, $p < 0.05$) alt boyutunda anlamlı fark olduğu görülmektedir (Tablo-3). Öğrencilerin kültürel-sanatsal etkinliklere katılımlarında ilgilerinin eksik olmasının nedenleri arasında; ailenin çocuğu yönlendirmemesi, ailenin gelir durumu, eğitim düzeyi, çevresel faktörler ve toplumsal etkilerin etkin olduğunu söylemek mümkündür.

“Açık alan etkinliklerine” katılma durumuna göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$) (Tablo-3).

“Bunların dışında olan diğer (ders çalışarak, dinlenerek, televizyon seyrederek, gezerek, resim yaparak, müzik dinleyerek, kitap okuyarak, bilgisayarda vakit geçirerek, şiir yazarak) etkinliklere” katılıp katılmama durumuna göre ise; zaman (F: -2.23, $p < 0.05$) alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmektedir (Tablo-3). Yamaner ve Kartal (2001) yapmış oldukları çalışmada

öğrencilerin istedikleri etkinliklere katılmama nedenleri arasında en yüksek faktörü zaman yokluğu olarak belirtmiştir. Yamaner ile Kartal'ın sonuçları ile bu çalışma benzerlik göstermektedir. Temir ve Gürbüz (2012) yapmış olduğu çalışmada katılımcıların rekreasyonel aktivitelere katılımlarındaki zaman faktörünün ilk sırada yer aldığını belirtmiştir. Bu sonuçlar ile çalışmamız benzerlik göstermektedir. Fakat yapılan bu çalışmada ilgi eksikliği faktörünün en alt sırada yer aldığı görülmektedir. Bu sonuçla çalışmamız farklılık göstermektedir. Çoruh (2013) yapmış olduğu çalışma incelendiğinde ise, farklılaşmaların daha çok “zaman ve ilgi eksikliği” alt boyutunda yoğunlaştığı anlaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda yaptığımız çalışmayı destekler niteliktedir.

Çalışmamızda boş zamanları değerlendirmede güçlük çekme sıklığı incelendiğinde, %67'sinin bazen güçlük çektiklerini belirtmişlerdir (Grafik-2). Özşaker (2012) yapmış olduğu çalışmada %66.5'inin bazen güçlük çektiklerini belirtmiştir. Bu çalışmanın verileri ile çalışmamız benzerlik göstermektedir. Güngörmüş ve arkadaşlarının (2006) öğretim elemanları üzerine yaptıkları araştırmada, öğretim elemanlarının %59.2'si boş zamanları değerlendirmede zorluk çekmediklerini ifade etmişlerdir. Sonuçlarımız bu çalışmayla farklılık göstermektedir. Karaçar ve Paslı (2014) tarafından yapılan bir başka araştırmada ise, katılımcılar boş zaman değerlendirme güçlük çekme durumlarına %55,6 oranında her zaman diye ifade etmişlerdir. Çalışmamızın sonucu ile bu çalışmanın sonuçları zıtlık göstermektedir.

Serbest zamanların değerlendirilmesi için önemli olan yerlerden biri tesislerdir. Spor tesislerinin yayılmasıyla birlikte bireyler gerek sağlık gerekse sosyalleşme ve yaşam kalitelerini artırma amacıyla spor tesislerine yönelmişlerdir. Spor tesislerinin kullanımında belli ücretlerin ön plana çıkması, öğrencilerin herhangi bir gelirin olmaması ve maddi imkanlarının kısıtlı olmasının, tesislerin kullanımını engelleyen problemlerden olduğu söylenebilir. Sağlıklı ve psiko- sosyal yönden güçlü nesillerin yetişmesi yaşam standartlarının yüksek olmasına bağlıdır. Bu nedenle tesislerin maliyetinin minimum seviyeye düşürülmesi ve toplumun her kesimine hizmet eden müesseseler olarak hizmet vermesi sporun toplumsallaşması açısından büyük önem arz etmektedir. Bunun dışında bireysel farklılıkları, beklentileri, ilgi-istekleri dikkate alan ve öğrencilerin hangi bransa yatkın olduğunu göz önünde bulunduran bir yapının oluşturulması ve buna yönelik tesislere ağırlık verilmesi başarılı sporcuların artmasına ve topluma kazandırılmasına imkân tanıyabilir.

Bireylerin içinde bulunduğu sosyal ortam serbest zaman etkinliklerini şekillendirmektedir. Kişilerin aktivitelere katılmasında arkadaşlarının onlara eşlik etmesi, aktiviteye katılan bireylerin daha aktif olmalarına imkân sağlamaktadır. Bu düşüncenin aksine, arkadaş ortamının aktivitelere ilgisiz ve uzak olması bireylerin etkinliklere katılımında onları olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Etkinliklere katılımında akran desteğinin bireylere motivasyon sağladığı, destek olduğu ve onları teşvik etmede büyük bir öneme sahip olduğu söylenebilir.

Bireylerin sağlıklı, mutlu, kendilerini önemseyen, özsaygı ve özgüven kazanımlarına sahip bireyler olması, kaygı ve stresten uzak yaşamlarını sağlamak için bireyin zamanını verimli, aktif ve kaliteli bir biçimde geçirmelerine bağlıdır. Serbest zamanın verimli bir şekilde geçirilmesi benlik gelişimi ve yaşam doyumu açısından çok önemlidir. Birey yaşam boyu gelişim ve değişim gösteren bir varlıktır ve benlik gelişimi genel ruhsal durumunun gelişmesini sağlama açısından büyük bir öneme sahiptir.

Toplumsal değer yargıları boş zaman etkinliklerinin şekillenmesi adına bazı bireylerin davranış ve tutumlarını etkilemektedir. Toplumsal bozulmalar nedeniyle ailelerin özellikle kız çocuklarını boş zaman etkinliklerine katılmalarını kısıtlamaları da söylenebilecek bir yorumdur. Bunların dışında, etkinliklere katılım için belli bir zamana ihtiyaç duyulması ve bu durumun öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyeceği düşüncesi, etkinliklere katılımı engel oluşturmaya neden olabilir. Yaşam koşullarında belli zorunlulukların ön plana çıkması bireyleri aktivitelerden uzaklaştırabilir. Ayrıca faaliyetlerde bireylerin hobileri, ilgi alanları, beklentileri serbest zaman değerlendirme önemli bir yol gösterici olabilir. Aksi takdirde bireylerin ilgi alanına girmeyen faaliyetler bireyin etkinliklerden sıkılmasına ve uzaklaşmasına neden olabilir.

Sonuç olarak, lise öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımı yaş grubu ve sınıf düzeyine göre değişik faktörlerden etkilendiği görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin ev içi etkinlikler, fiziksel, sosyal, kültürel-sanatsal ve bunların dışında olan diğer (ders çalışarak, dinlenerek, televizyon seyrederek, gezerek, resim yaparak, müzik dinleyerek, kitap okuyarak, bilgisayarda vakit geçirerek, şiir yazarak) etkinliklere katılma durumuna gibi faktörlerden de etkilendikleri görülmektedir. Bu engellerin ortadan kaldırılması için çaba gösterilmelidir. Böylece aktif, mutlu, huzurlu ve sağlıklı bir toplum oluşması açısından fayda sağlayacaktır.

Öneriler

*Spor tesislerinin öğrencilere ücretsiz olarak hizmet vermesi sağlanarak öğrencilerin aktif olarak katılımı desteklenmelidir.

*Okullarda her bransa ait saha, tesis, materyal, malzeme eksiklikleri giderilmeli, çeşitlilik sağlanarak öğrencilerin ilgi ve isteklerine göre sportif etkinliklere katılımı desteklenmelidir.

*Haftanın belirli günlerinde öğrencilerin streslerini azaltmak için ilgilerini çeken ve onlara eğlenceli gelebilecek etkinlikler yaptırılmalıdır. Eğlendirici aktivitelerle, yarışmalarla birlikte öğrencilerin akademik başarılarını ve motivasyonlarını yükseltmek için bazı zamanlarda ödüllendirilmelidir.

*Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı koordinasyon içinde olarak, sağlıklı nesiller yetiştirmeyi hedefleyen projeler yapılmalıdır.

*Öğrencilere sağlık, sosyal, kültürel, sportif, eğitsel ve yaşam ile ilgili bilinmesi gereken her türlü konuda öğrencileri eğitecek konferanslar düzenlenmelidir.

*Aktivitelerin etkili ve verimli olabilmesi için öğrenciler bilgilendirilmeli, öğretmenler ile öğrenciler arasında koordinasyon olmalıdır. Etkinliklerin uygulanmasında erişimin sağlanması için broşür, pano, afiş gibi görsel kaynaklarla bilgilendirme sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Afyon, Y. A. ve Karapınar, M. (2014). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetlerine Katılım Biçimlerinin Değerlendirilmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (33), 147-163.
- Alexandris, K. ve Carroll, B. (1997). Demographic Differences in the Perception of Constraints on Recreational Sport Participation: Results From a Study in Greece. *Journal of Leisure Research*, 16(2), 107-125.
- Arslan, S. (2013). Serbest Zaman-Rekreasyon ve Serbest Zaman Eğitimi (Yetişkin Eğitimi Bakış Açısıyla), Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Balcı, V., Demirtaş, M., Gürbüz, P., İlhan, A., Ersöz, V. (2003). Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 158, 161-173.
- Broadhurst, R. (2001). *Managing Environments For Leisure And Recreation*. London: GBR: Rotledge.
- Çoruh, Y. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilimleri ve Rekreasyonel Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, M. ve Harmandar, D. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Etkinliklere Katılımlarında Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 839-846.
- Ekici, S., Bayraktar, A., & Uğur, A. O. (2009). Ortaöğretim kurumlarındaki yöneticilerin ve öğrencilerin ders dışı etkinliklere bakış açılarının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 430-444.
- Ekinci, N. E., Kalkavan, A., Üstün, Ü. D., Gündüz, B. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.

Uzun, M., İmamoğlu, O., Yamaner, F., Deryahanoğlu, G., & Yamaner, G. (2017). Rekreatif etkinliklere katılımı engelleyen faktörlerin incelenmesi: Kız lisesi örneği. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 950-962. doi:[10.14687/jhs.v14i1.4174](https://doi.org/10.14687/jhs.v14i1.4174)

- Ekinci, N. E., Demirel, M., Demirel, D. H., & Işık, U. (2015). Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Algılarının Rekreatif Etkinliklere Katılımları ve Bireysel Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 71-78.
- Emir, E. (2012). Rekreatif Etkinliklere Katılımın Önündeki Engellerin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Gül, T., Karaçar, E., Kement, Ü., Paslı, M. M., Yayla, Ö., Erol, E., Göker, G. (2014). Rekreatifliğe Giriş, *Detay Yayınları*, Ankara.
- Güner, B. (2015). Kadınların Spor ve Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım Sorunlarının Değerlendirilmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1): 22-29.
- Güngörmüş, H. A., Yetim, A. A., & Çalık, C. (2006). Ankara'daki Beden Eğitimi Ve Spor Yükseköğretilerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerinin Araştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 285-298.
- Gürbüz, B. ve Karaküçük, S. (2007). Boş Zaman Engelleri Ölçeği-28: Ölçek Geliştirme, Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 3-10.
- Gürbüz, B., Öncü, E., Emir, E. (2012). Boş zaman engelleri ölçeği: Yapı geçerliğinin test edilmesi. 12. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 12-14 Aralık, Denizli.
- Karaçar, E., & Paslı, M. M. (2014). Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Rekreatif Eğilimleri ve Rekreatif Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler. *Turizm Akademik Dergisi*, 1(1), 29-38.
- Karaküçük, S. (2005). "Rekreatif (Boş Zamanları Değerlendirme)", Gazi Kitabevi, Ankara.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2007). Rekreatif ve Kent(l)leşme, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Kılbaş, Ş. (2010). Rekreatif (Boş Zamanı Değerlendirme), Gazi Kitabevi, 4. Baskı, Ankara.
- Kiper, T. (2009). Namık Kemal Üniversitesi ziraat fakültesi (Tekirdağ) öğrencilerinin rekreatif eğilim ve taleplerinin belirlenmesi. *JOTAF/Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 6(2), 191-201.
- Mansuroğlu, S. (2002). Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Özellikleri ve Dış Mekan Rekreatif Eğilimlerinin Belirlenmesi, *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 15(2), 53-62.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılmama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 126-131.
- Parr, M. G. ve Lashua, B. D. (2004). What is Leisure? The Perception of Recreation Practitioners and Others. *Leisure Sciences*, 26(1), 1-17.
- Tatar, G., Tozoğlu, E., & Pehlivan, Z. (2009). 20-40 Yaş Arası Çalışan Ve Çalışmayan Kadınların Spor Yapmalarını Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi (Sivas İl Merkezi Örneği)/The Study Of Factors Effecting Doing Sports Of Working And Nonworking Women Aged Between 20-40. *Journal Of Physical Education And Sport Sciences*, 11(3), 28-41.
- Temir, Ö. ve Gürbüz, B. (2012). Rekreatif Aktivitelere Katılımın Önündeki Engellerin İncelenmesi. 1. Rekreatif Araştırmaları Kongresi (ss. 1040-1045), 12-15 Nisan, Antalya.
- Tolukan, E. (2010). Özel Yetenekle İlgili Bölümlerde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Aktivitelere Katılımlarına Engel Olabilecek Unsurların Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Yamaner, F. (2001). Beden Eğitimi ve Sporda Temel İlkeler, Ekin Kitabevi, Bursa.
- Yamaner, F. ve Kartal, A. (2001). İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi, *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (2-3-4), 133-140.
- Zorba, E., Zorba, E., Kesim, Ü., Ağılönü, A., Cerit, E. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi (Muğla Üniversitesi Örneği). 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi bildiri kitabı içinde (ss. 43-44). Muğla: Muğla Üniversitesi.
- Zorba, E. (2007). Türkiye'de Rekreatifliğe Bakış Açısı ve Gelişimi, *Gazi Haber Dergisi*, 52-55.

Extended English Abstract

The term of leisure time is the time which people are free to evaluate their times as they wish except for the times which people in social community do some activities to live their lives and reach higher levels (Döner 2016). It is expressed that recreational activities which people participate in their leisure time have many benefits in terms of spiritual and physical. In spite of this, in studies, it is revealed that people don't participate these activities which are significant for them with various reasons or they are blocked due to different reasons. (Karaküçük and Gürbüz, 2007).

The aim of this study is to observe the factors which are blocked the participation of the students who educate in girls high school to the recreative activities. The population of the study consist of the students who educated in Samsun Fatma Çavuş Technical and Industrial Vocational Anatolian High School in 2014-2015; the sampling of the study consist of 376 students who are elected from 9th, 10th and 11th grade and join the study voluntarily. Data gathering tool "Personal Information Form" and "Leisure Constraints Questionnaire-18" which is improved by Alexandris and Caroll (1997), is adapted to Turkish by Karaküçük and Gürbüz (2007), is tested its factor structure again with the confirmatory analyses by Gürbüz, Öncü and Emir (2012) is used as data gathering tool in defining the barriers which participate the recreative activities of students according to their perception. The form of the scale which is used in this study consists of 18 items and 6 sub-dimensions. These sub-dimensions are; (a) person psychology (3 items), (b) lack of knowledge (3 items), (c) Facility (3 items), (d) lack of friend (3 items), (e) Time (3 items), (f) lack of interest (3 items). The items of scale are numerated and graded as (1) certainly unimportant and (4) very important. While changing the Cronbach alpha reliability value between 0.65 and 0.86 for sub-factor of scale, it is calculated as 0.85 for all scale. While changing the Cronbach alpha's coefficient of internal consistency which is calculated on gathering datum on this study between 0.60 and 0.85 for sub-factors of scale, it is calculated as 0.82 for all scale. It is applied multi-dimensional variance analyses for analyzing the datum; LSD for determining the differences and Chi-Square tests for the connection.

The arithmetic mean of the points which are taken from the all scale in the study and the standard deviation is 51.66 ± 7.46 . While being seemed that the students average points in sub-dimension of the facility ($\bar{x} = 8.97$) and the lack of knowledge ($\bar{x} = 8.76$) are higher, it is identified that they have the lowest average point in sub-dimension of lack of interest ($\bar{x} = 8.32$), (Table 1). According to the connection between the age of the students and "Leisure Constraints Questionnaire-18", there is a significant difference in sub-dimension of individual psychology and the facility in terms of the age group and also there is a significant difference in sub-dimensions of individual psychology (F: 4.17, $p < 0.05$) and the facility (F: 7.35, $p < 0.001$) in terms of grade level (Table 2).

In table 3, it is given the distribution of scale points that whether people, who participate the survey, join the indoor activities, physical activities and social activities or not. According to this distribution, it is seen that there is a significant difference in sub-dimension of individual psychology (F: 4.10, $p < 0.001$) and the total point ($p < 0.05$) in terms of indoor activities; in sub-dimensions of individual psychology lack of friend and the total point in terms of physical activities; in sub-dimensions of lack of knowledge and the time ($p < 0.05$) in terms of social activities (Table 3). In table 4, it is given the distribution of scale points that whether people, who participate the survey, join the cultural-artistic activities, outdoor activities and other activities (studying, resting, watching TV, wandering, drawing, listening to music, reading book, spending time with computer, writing a poem) or not. While there is a significant difference in sub-dimensions of lack of interest in terms of cultural-artistic activities; time in terms of other activities (studying, resting, watching TV, wandering, drawing, listening to music, reading book, spending time with computer, writing a poem) - when these distributions are observed- ($p < 0.05$); there is not a significant difference in terms of participating outdoor activities ($p > 0.05$).

When the frequency of having difficulty in evaluating of leisure time is observed in the study % 67 of participants state that they have sometimes difficulty; % 27.9 of participants state that they have never difficulty in participating the activities (Table 5).

In study, it is seen that first factor which limits the leisure times of students at girls high school is individual psychology and facility and time factors follow this factor and the last factors are lack of knowledge, lack of friend and lack of interest. It is concluded that participating of students of girls high school to the recreative activities are affected by different factors such as age group of student, grade level, participating or not participating the activities, having difficulties in evaluating the leisure times. Many suggestion are made to be eliminated these barriers. Some of these are;

- It should be supported participating of the students actively by providing the sport facilities serve freely.
- It is made up the deficiency of field, facility and material which belong to each branches in schools, it should be supported participating of sportive activities by providing the variety according to the students' interest and desire.
- It should be done some activities which draw attention of students and are entertaining for students in some days of the week in order to reduce stress. The students should be sometimes awarded with entertaining activities, competitions in order to increase the academic success and motivations of students.
- Ministry of Health and Ministry of Education should make projects which aim to raise healthy generations coordinately.
- Some conferences which educate the students in every subject which should be known about health, social, cultural, sportive, educational and life should be organized.
- Students should be informed in order that the activities can be efficient and beneficial; coordination should be between students and teachers. It should be provided information with visual sources such as brochures, panel, and banner to ensure access while practicing the activities.